

CSANÁDPALOTÁN INDULT EL AZ ELSŐ ADÓSSÁGRENDEZÉSI ELJÁRÁS CSONGRÁD MEGYÉBEN*

Gyirán Zoltán¹

A helyi önkormányzati rendszer eladósodását számos eszközzel igyekezett a jogalkotó megakadályozni, mellyel több tanulmány is foglalkozott a Közjavak c. folyóiratban. Ezek közül külön kiemelendő az adósságrendezeéssel érintett települések elemzése, így például Szakoly esete.²

Az adósságrendezeés célja a helyi önkormányzatok adósságrendezeési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvény (Har.) 1-§-a értelmében az, hogy szabályozza a helyi önkormányzatok fizetőképességének helyreállítására irányuló eljárást, s ennek során a hitelezőknek hatékony jogvédelmet biztosítson, és az eljárás eredményeképpen pedig elősegítse a helyi önkormányzatok átgondolt, felelősségteljes gazdálkodását. Jelen tanulmány esetében egy olyan adósságrendezeés kerül ismertetésre, amikor egy sajátos és egyedi kormányzati döntés következtében szenvedett csorbát az érintett önkormányzat.

Az adósságrendezeés előzményei

Az egész rendszert érintő adósságrendezeés keretében 2013 végén a Kormány átvállalta a település 67,5 millió forintos adósságát, azaz már ekkor, az adósságrendezeési eljárás megindulását megelőzően sem volt zökkenőmentes a megye délkeleti csücskében, a román határ közelében található kisváros gazdálkodása.

A települést 2006 óta irányító polgármester 2017. február 23-án bekövetkezett halálát követően 2017. június 11-én tette le az új polgármester az esküt. A gazdálkodás nehézségeiről az új polgármester első alkalommal a 2017. november 29-i rendkívüli ülésen tájékoztatta az önkormányzati képviselőket, majd a december 20-i soros ülésen részletesen taglalta a fizetéseképtelenség bekövetkeztét.

Az új 2018-as év első ülésén az is kiderült, hogy már 2016-ban is gondok voltak a gazdálkodással, mivel 30 millió forint szállítói tartozást vittek át a következő költségvetési évre. Majd 2017 májusában már nem tudott eleget tenni adatszolgáltatási kötelezettségének sem az önkormányzat, ezért a Kincstár

* DOI 10.21867/KjK/2018.4.1.

¹ Dr. Gyirán Zoltán PhD, Geszterédi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, a JOSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tagozatának elnöke

² Gyirán Zoltán (2018): Mégis megtörténhet? - Szakoly Község Önkormányzatának adósságrendezeési eljárása. KÖZJAVAK, IV. évf., 2018/2. szám. 33-38. old.

átmenetileg felfüggesztette a település normatív finanszírozását.³ Az Önkormányzat ekkor az ASP-t kidolgozó céggel kötött szerződést a könyvelési feladatok ellátására, a beszámolók elkészítésére, mely 23 millió forintos rendkívüli kiadás az év végére több mint 50 millió forintos hiányt eredményezett.

A már említett 2018. január 2-i rendkívüli ülésen javaslatot tett a polgármester az adósságrendezési eljárás megindítására, előterjesztését azonban nem támogatták a települési képviselők, s egyúttal felkérték a polgármestert, hogy készítsen tájékoztatót és intézkedési tervet arról, hogy az Önkormányzat hogyan tudja rendezni a 90 napon túli tartozásait.

1. táblázat

Csanádpalota Város Önkormányzatának adósságállománya 2018 januárjában

Ssz.	Megnevezés	Tartozás összege (Ft)
1.	Önkormányzat	54.177.548
2.	Közös Önkormányzati Hivatal	632.589
3.	Kelemen László Művelődési Ház	297.882
4.	Városi Könyvtár	238.827
5.	Napsugár Óvoda	474.629
6.	Alapszolgáltatási Központ	3.864.088
7.	„Egyéb” tartozás	10.296.714
Összesen		69.982.277

Forrás: a szerző saját szerkesztése

Jól látható, hogy 2018. január 17-én közel 70 millió forint adóssága volt a helyhatóságnak, s ebből közel 8 millió forint volt a 90 napon túl lejárt tartozás. Mint ahogyan mindegyik eljárás estében, ebben az esetben is lényegesnek tűnhet feltárni az adósságrendezéshez vezető okokat. A különböző média-források azonban elég színes palettán részletezték az önkormányzati gazdálkodás hiányosságait, többek között okként említve meg a volt polgármester helytelen gazdálkodási gyakorlatát, a jegyzők és köztisztviselők fluktuációját, valamint az ASP rendszer elsajátításából következő nehézségeket. Éppen ezért elsősorban a hitelesnek tekinthető önkormányzati dokumentumok alapján próbáltam megvilágítani az adósságrendezés előzményeit.

A település reorganizációs programjában a jegyző azt rögzítette, hogy „az Önkormányzat eladósodásához és ezzel együtt a kényszerű adósságrendezési eljáráshoz több tényező együttes hatása járult hozzá, így: Az önkormányzatok által ellátott feladatok központi finanszírozási hányada folyamatosan csökkent,

³ https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/nagy_gondban_csanadpalota.654193.html
(letöltés dátuma: 2018. január 5.)

azaz a normatív támogatások aránya az összes kiadáshoz képest csökkent, s egyre nagyobb önkormányzati hányadot igényelt, miközben a településen az adóerő-képességgel alacsony.

Az uniós projektek önrészéhez szükséges önkormányzati pénzeszközigény. A kötelezettség-állomány növekedési üteme, kezelhetősége az új számviteli nyilvántartási (ASP rendszer) bevezetésével egyidejűleg nehezen áttekinthetővé vált.

A jogszabály szerint előírt nyilvántartások vezetésének hiánya, valamint az új számviteli nyilvántartási rendszer bevezetéséhez, alkalmazásához kapcsolódó nehézségek miatt, a gazdálkodás, a likviditási helyzet áttekintése nem volt naprakészen biztosított.

A pénzügyi területen történő folyamatos fluktuáció, szakemberhiány. A központi finanszírozásból az önkormányzat a személyi jellegű és szociális támogatások kifizetésein kívül szállítói és egyéb kötelezettségvállalásait csak folyamatos elmaradással, adósságállományának folyamatos növelése mellett tudta teljesíteni.”⁴

Az adósságrendezési eljárás megindítása

Végül a fenti indokokra is tekintettel az önkormányzat 2018. január 25-én nyújtotta be az adósságrendezési eljárás megindítására irányuló kérelmét, amely alapján a Szegedi Törvényszék 10.Apk.1/2018/5. számú végzésével 2018. február 12-én tette közzé Csanádpalota Város Önkormányzata adósságrendezésének megindításáról szóló végzését, s ezzel megindult az adósságrendezés. A törvényszék a budapesti székhelyű ABACUS-AUDIT Könyvvizsgáló, Felszámoló és Gazdasági Tanácsadó Kft.-t jelölte ki pénzügyi gondnoknak.

Mindezzel egyidejűleg a csanádpalotai polgármester a térség, azaz a Csongrád megyei 4. számú országgyűlési egyéni választókerület képviselőjéhez fordult hathatós segítségben reménykedve. S nem is volt hiábavaló a kérése, hiszen a képviselő egy hődmézővásárhelyi lakossági fórumon bejelentette, hogy a Belügyminisztériumon és a Nemzetgazdasági Minisztériumon keresztül 72 millió forintot kap az önkormányzat. Ahogy fogalmaztak „elég lehet arra, hogy Csanádpalota kimásszon a gödörből, és ami szintén fontos, a település így jó eséllyel nem veszíti el a 350 millió forintos, fejlesztésekre költethető Európai Unió támogatást sem.”⁵

Hamarosan a forrásbiztosításáról szóló 1061/2018. (II.22.) Kormányhatározat is megjelent, melyben a Kormány az önkormányzat

⁴ Csanádpalota Város Önkormányzat reorganizációs programja, 1-2. (www.csanadpalota.hu)

⁵ <https://makohirado.hu/2018/02/01/72-millio-forintot-kap-csodbe-jutott-csanadpalota/> (letöltés dátuma: 2018. február 1.)

működőképességének biztosítása érdekében külön pályázat és kérelem benyújtása nélkül, támogatási előlegként 72,7 millió forint egyszeri támogatást nyújtott azzal a feltétellel, hogy az önkormányzat 2018. június 30-ig használhatja fel a március 9-én számlájára érkező támogatást. Ennek tudatában már megnyugodva írhatta le azt a polgármester: „Esetünkben, köszönhetően a vissza nem térítendő támogatásként kapott 72.700.000 Ft-nak, minden hitelezői igény 100%-ban kifizethető.”⁶ Majd a Szegedi Törvényszék 2018. július 6-án közzétette 10.Apk.1/2018/18. számú végzését, melyben az eljáró pénzügyi gondnok által 2018. május 25-én 11. sorszám alatt benyújtott egyezsége jóváhagyta, az eljárást pedig befejezetté nyilvánította.

2. táblázat

Csanádpalota Város Önkormányzata adósságrendezése során elfogadott egyezségi javaslat⁷

Ssz.	Hitelezői csoport megnevezése a Har. szerint	Követelés összege (Ft)	Kielégítés aránya
1.	A rendszeres személyi jellegű juttatások, ideértve a közszolgálati, közalkalmazotti jogviszony megszűnésekor járó végkielégítést	2.503.587	100%
2.	Az államot illető követelések, a visszafizetendő cél- és címzett támogatás, tovább egyéb – visszatérítendő – költségvetési támogatás összege	12.357.753	100%
3.	A társadalombiztosítási tartozások, az adók és az adók módjára behajtható köztartozások	1.039.000	100%
4.	Egyéb követelések	41.453.584	100%
Összesen		57.353.924	100%

Forrás: a szerző saját szerkesztése

Az eljárás margójára

A képviselő-testület időközben több mint egymilliárd forint főösszeggel megalkotta az önkormányzat 2018. évi válságköltségvetését,⁸ s elfogadta a május 4-én elkészült egyezségi javaslatot,⁹ valamint a reorganizációs tervet, az

⁶ Csanádpalota Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2018. május 14-i ülésének előterjesztése és jegyzőkönyve

⁷ Csanádpalota Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2018. május 14-i ülésének jegyzőkönyve

⁸ 4/2018. (III.22.) önkormányzati rendelet

⁹ a 77/2018. (05.14.) képviselő-testületi határozatával

egyezségi tárgyalás időpontját pedig május 22-ben határozta meg, mivel a hitelezői igények benyújtásának határideje május 14-én járt le.

Az egyezségi javaslat követelési összegének (57,3 millió forint) ismeretében egy érdekes kérdés merülhet fel, hogy mi lett a vissza nem térítendő támogatás (72,7 millió forint) és a hitelezői igény összegének különbözetét képező 15,4 millió forint sorsa? A választ a 2018. május 30-i képviselő-testületi ülés 1. számú előterjesztésének (Csanádpalota jövőképe – egyeztetés az országgyűlési képviselővel) negyedik oldalán találhatjuk: „a fennmaradó összeg működési célra fordítható.” Pozitív lehet így az adósságrendezés végkimenetele: öt hónapon belül befejeződött, a hitelezőket teljes mértékben kielégítették, sőt „működési támogatásban” is részesült az önkormányzat. Viszont ez az utolsó történés kissé szembe megy a Mötv. 112. § (2) bekezdésével, mely rögzíti, hogy a helyi önkormányzat veszteséges gazdálkodásának következményei a helyi önkormányzatot terhelik, kötelezettségeiért a központi költségvetés nem tartozik felelősséggel. Különösen furcsa annak tudatában, hogy a megelőző 74 eljárás egyikének esetében sem szanálta a Kormány az adósságot. Jelen esetben egyetlen magyarázat látszik, mégpedig hogy a 2018. április 8-i országgyűlési képviselőválasztás előtt kissé derogált volna, ha éppen a Miniszterelnökséget vezető miniszter választási körzetében áll egy önkormányzat adósságrendezés alatt. Éppen ezért „félre téve” a sarkalatos törvény vonatkozó rendelkezését, külön pályázat és kérelem benyújtása nélkül, támogatási előleg címszó alatt közel 73 millió forint egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesítették a saját hibájából eljárás alatt álló önkormányzatot. Ez a kormányzati eljárás azonban megkérdőjelezi az adósságrendezési törvény létjogosultságát, hiszen úgy is ki lehet lábalni az adósságból, hogy nem csupán kifizeti az állam a felhalmozott adósságot, hanem még 15 millió forintos „jutalomban” is részesíti az önkormányzatot.

Végezetül, ha már oly sok kérdés megfogalmazódott az első Csongrád megyei adósságrendezési eljárással kapcsolatosan, még egy utolsó „költői gondolat”. Az Állami Számvevőszék – a 2011. évi LXVI. törvény rendelkezései alapján – jelenleg utóellenőrzést tart a 2009. január 1. és 2015. június 30. közötti időszakban adósságrendezési eljárás alatt álló önkormányzatoknál, s amint az a közzétett jelentésekből látható, már eddig is számos jogszabálysértést tártak fel. Vajon a jövőben készül-e számvevőszéki jelentés a csanádpalotai adósságrendezésről, s ha készül, az mit fog tartalmazni?

Források jegyzéke:

- Gyirán Zoltán (2018): Mégis megtörténhet? - Szakoly Község Önkormányzatának adósság-rendezerési eljárása. *KÖZJAVAK*, IV. évf., 2018/2. szám. 33-38. old.
- 4/2018. (III.22.) önkormányzati rendelete a 2018. évi válságköltségvetésről
- 77/2018. (05.14.) képviselő-testületi határozat az egyezségi javaslatról
- Csanádpalota Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2018. május 14-i ülésének előterjesztése és jegyzőkönyve
- Csanádpalota Város Önkormányzat reorganizációs programja, 1-2.
- https://www.napi.hu/magyar_gazdasag/nagy_gondban_csanadpalota.654193.html
- <https://makohirado.hu/2018/02/01/72-millio-forintot-kap-csodbe-jutott-csanadpalota/>